

**ЕФЕКТИВНОСТ НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ВИСШЕТО ОБРАЗОВАНИЕ В БЪЛГАРИЯ – ВЪЗМОЖНОСТИ И
ПРОБЛЕМИ НА ЧАСТНИТЕ ВИШНИ УЧИЛИЩА
13 – 15 септември 2013 г.**

Информация на Българската търговско-промишлена палата /БТПП/

- В началото на 2013 г. БТПП проведе анкетно проучване сред своите членове – бизнес организации, представящо тяхното виждане за качеството и адекватността на квалификацията, осигурявана от българската образователна система. Според резултатите от проучването:
 - Основната част от членовете на БТПП (73%) не са доволни от подготовката, която получават младите хора в българските висши учебни заведения, като считат, че са необходими допълнителни знания;
 - 88% от работодателите откриват най-големи пропуски при професионалните умения на младите хора, докато за компютърната подготовка негативни оценки дават само 8% от фирмите. Липсата на мениджърски/лидерски умения при младежите е посочена от 37% от бизнеса.
 - Най-търсени през следващите 5-10 години ще бъдат инженерите, както и мениджърите с специализирани познания в конкретен отрасъл. Водещо място заемат и софтуерните и хардуерните специалисти. Затвърждава се търсенето на технически или тясноспециализирани кадри;
 - Водеща роля се отдава на действителното партньорство между бизнеса и университетите/училищата, с фокус върху стажантските програми.
- БТПП счита, че са необходими законодателни промени в сферата на образованието с оглед успешно съчетаване на теоретична с практическа подготовка - синхронизиране на образователните изисквания и нуждите на бизнеса, като по този начин се осигури бъдещата практическа реализация на младежите, завършили своето образование.

В тази връзка БТПП предлага:

- да се регламентира участие на представители на бизнеса (работодателите) в състава на Академичните и Факултетните съвети, които да опосредяват връзката между учебното съдържание, образованието и кариерното развитие;
- в Закона за висшето образование към изискването за изследване мнението на студентите да се добави и изискване за регулярно проследяване позицията и на бизнеса (работодателите), във връзка с вътрешноуниверситетските системи за оценяване и поддържане качеството на обучение;
- В учебните планове на специалностите да се включи като задължителна дисциплина учебно производствена практика, под формата на стажантски платени програми, професионални курсове и др., като се регламентира форматът на практическото обучение, мястото и достатъчна продължителност на времето на провеждане.

- В състава на комисиите за държавен изпит или защиты на дипломни работи да се включват представители на бизнеса от съответното направление (по подобие на изпитите по теория и практика на професията и специалността в професионалните гимназии и колежите).
- По отношение финансовото осигуряване на инициативите за тясно взаимодействие между образованието и бизнеса:
 - необходимите разходи адекватно да се споделят между работодателите, образователните институции и държавата, с подкрепата на средства от европейските фондове;
 - регламентиране в законодателството на данъчни и други облекчения за бизнеса, когато подпомага финансово образованието и науката – при осигуряване на платен стаж за ученици и студенти, осигуряване на практическо обучение от работодателите.
- От съществено значение е финансирането със средства от оперативни програми на работодатели, които осигуряват заетост на младежите. С цел стимулиране на работодателите да участват в такива оперативни програми е необходимо нормативно да се преодолеят трудностите при кандидатстването и изпълнението на проекти, чрез:
 - облекчаване на документацията и улесняване на способите за подаването им;
 - гарантиране на своевременни плащания на бенефициентите по програмите;
 - изчерпателност (еднократност) на възраженията/ исканията за допълнителни пояснения на управляващия/договарящия орган по представените им от бенефициента документи.
- В областта на трудовото законодателство, БТПП подкрепи реализирането мерки, които имат сериозен принос за повишаване на гъвкавостта на пазара на труда, спомагат достъпа до заетост на младите хора и улесняват съчетаването на работа с обучение:
 - нормативно уреждане на надомната работа, на работата от разстояние и на временна заетост, чрез агенциите за временна заетост;
 - регламентиране на почасова заетост и отчитане на осигурителен стаж при почасова заетост;
 - нормиране на възможността за сключване на срочни трудови договори за извършване на определена работа;
 - въвеждане на задължение за работодателите от публичния сектор да обявяват свободните си работни места;
 - регламентиране на възможността за наемане на работа на служители по специализираните програми на ЕС (напр. ОП РЧР);
 - подготовка на промени в Кодекса на труда, свързани с договорите за стажуване и признаването на квалификацията на учащите.